

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)

No. (Štev.) 18

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

3. maja 1973

Kam gremo?

Od vseh začetkov naše skupnosti so bili jasno zastavljeni njeni cilji. Izhajali so iz same biti našega človeka, ki je zapustil domovino zaradi idealov slovenstva in krščanstva. Ti ideali so ga pripeljali v novo zemljo in postali podlaga ciljev novih slovenskih naselbin in središč v svobodnem svetu.

Poleg teh ciljev, ki so blesteli tedaj z isto močjo kot blestijo danes nam, in vsem demokratičnim svobodoljubnim ljudem, pa si je naša skupnost morala zastaviti tudi bližnje in bolj konkretne naloge. Delo so narekovali zlasti težke potrebe skupnosti, da je ta mogla živeti polno in svobodno. Tako so nastale naše šole, se sestavile organizacije, zrasli naši domovi — središča narodnega življenja v svetu. Zacetelo je versko in narodno življenje v taki meri, da smo bili zgled drugim narodnostnim skupinam, zgled domačinom in ponos našemu narodu.

Bilo je storjeno najnujnejše, in napravilo se je mnogo dodatnega. Čas pa je tekel in skoro po petindvajsetih letih naše naselitve so se okoliščine in ljudje v mnogi meri spremenili. Novi činitelji so nastali, novi pogoji obstajajo za življenje v naši skupnosti, nove potrebe, drugačne zahteve. Čeprav je bistvo našega dela isto kot v začetku, moramo nujno priznati, da današnja doba zahteva v veliki meri spremembo delovanja, njegovo poglobitev, uporabo drugih, novih sredstev, sicer je nevarnost, da ostanemo za časom, da se ustavimo, in v tem zavori propademo.

Ni prvič, pa tudi ne zadnjič, da s tega mesta opozarjamo na nujnost „spravevanja vesti“. In to ne samo tistih rojakov, ki po naših emigrantskih naselbinah vodijo društveno življenje. To bi bilo spricho težke naloge premalo. Celotna skupnost se mora zavedati trenutka, in začeti s pripravami na novo, temeljito delo, v novih okvirih in pod pogoji, ki jih narekuje čas.

Pri tem je prvi in bistveni pogoj, da se dela načrtno. Ni to nek modernizem. Gre za važnejše, in treba je iti dalje. Skupnost ne more več sloneti na improvizaciji, na delu posameznikov, ki čeprav je še tako požrtvovalno in tako dragoceno, pa vendar ni dovolj učinkovito, ker le prepogosto premalo upošteva celotni razvoj skupnosti in njenih članov. Treba je pričeti prepord posameznikov, družin in organizacij, treba je viliti nove zavesti, treba je (priznajmo iskreno) vzbuditi smisel za idealizem v širokih krogih rojakov.

Imamo dovolj za organizacijo sposobnih ljudi v skupnosti. Dovolj vzgojiteljev, da preštudirajo nove vzgojne metode, najprej v družini, nato po naših osnovnih in srednjih šolah. Da pripravijo učne in vzgojne programe, ki naj slonijo na sodobnih potrebah in odgovarjajo konkretnim zahtevam časa in skupnosti.

Treba je presnovati delovanje mladinskih organizacij. Mnogo se v njih dela. A kaj bi se naredilo, če bi bilo več sodelovanja s strani celotne skupnosti. Razvoj ne more sloneti le na ramed maloštevilnih požrtvovalnih idealistov. Treba je spremeniti tudi metode, najsi bo v kulturnem delovanju mladine, najsi bo v športnem ali društvenem.

V naših organizacijah sploh je v številnih primerih opaziti okostenelost, najsi bode zaradi pomanjkanja delovanja, ali zaradi pomanjkanja kvalitete v tem delovanju. Opaziti je padanje številnih prireditev. In včasih tudi — kar je še bolj usodno — da iz leta v leto pada njih kakovost. Kulturni nastopi so vedno bolj redki in vedno večje težkoče za njih organizacijo. In čeprav je razveseljivo število mladine na naših prireditvah, je njeno sodelovanje precej pomanjkljivo. Zlasti ni opaziti prirastka v kulturnih krogih, kar je lahko tem bolj usodno, ker bo prav pešanje našega kulturnega ustvarjanja zazvonilo konec vitalnosti v naši skupnosti.

Vse te težave bo mogoče premostiti le, če najprej spoznamo položaj tak kakršen je. Po razkovanju položaja pa ugotovimo kaj in kakšno naj bo naše de-

OSTANITE NAM ZGLED MEDSEBOJNE SKUPNOSTI

GOVOR ING. JERNEJA DOBOYSKA NA SLOVENSKEM DNEVU

Pred 25 leti se je pričelo naše naseljevanje v novi domovini Po letih strahote, odpovedi in razočaranja, je ob Srebrni reki dobil zatočišče rod Slovencev, ki je zapustil svojo domovino zaradi izdajstva lastnih bratov. Novi kraji, nove navade, nov način življenja je obkrožal skupino idealistov svobodnih načel. Ti so se kmalu začeli zbirati okoli novoustanovljenega Društva Slovencev. Temelji, na katerih je društvo gradilo in delalo načrte, so bili skupna borba za obstanek ter v glavnem — skupni ideološki pogled. Skozi četrstoletja društvo dajal smernice celotnemu tukajšnjemu organiziranemu delu. Društvo je našo skupnost odločno predstavljalo v javnosti in odločno zagovarjalo naše politične načelo.

Po 25 letih je zrastel nov slovenski rod. Tudi ta se zbira okoli društva. Osnovna ideja krščansko-človečanske miselnosti mlade generacije se je pričela javljati v skupnosti. Kar je bilo sveto staršem, je sveto tudi mladim Slovencem v Argentini! Ti so pričeli izražati svoje misli, mnenja, pa tudi svoje želje. „Smo Slovenci v Argentini in to naj gre iz roda v rod“ — pravi 16-letni Janez. V teh besedah je kratko in jedrnatno povedano kaj naša mladina misli in kaj želi. Janezove besede: „Smo Slovenci v Argentini in to naj gre iz roda v rod“... so vredne razmišljanja.

Preteklost, sedanost in bodočnost naše skupnosti so predvsem povezane z delovanjem Društva Slovencev. Zato veljajo želje in misli naše mladine tej osrednji organizaciji.

Kaj pomeni mladini Zedinjena Slovenija? Kaj pričakuje od nje?

Dolgoletno aktivno delovanje društva kot osrednja organizacija zdomskih Slovencev v Argentini je Zedinjena Slovenija vtisnilo pečat moralne avtoritete. To moralno avtoriteto mladina priznava!

Društvo je tekom let mladini mnogo nudilo — slovenske šole, skupne počitnice in razni tečajji in predavanja zajemajo večino naših mladih ljudi.

Spricho okolja, v katerem se tukaj rojeni Slovenci uveljavljajo, je nujno potrebno, da se naše organizacije prilagodijo novim potrebam, da bodo nudile odgovor na vsa vprašanja, ki se porajajo kot nujna posledica razmer, v katerih živijo. Vendarle naj ne zapademo mnenju uporniških mislecev, ki zanikajo in rušijo vrednote preteklosti. Zato spoštujemo preteklost in gradimo na njenih izkušnjah, pri tem pa dodajamo vse potrebno, kar terja življenje v sedanji dobi, v optimističnem pričakovanju bodočnosti. Mladina, ki je bila vedno optimistična in idealistična, pa zahteva za svoje mišljenje zdrave nazore. Poslušajmo Janeza:

„Boli nas nerazumevanje in neednost pri tistih od katerih smo pričakovali vzgled.“

Zato mladina danes želi in prosi: Vsi, ki ste nam tekom zadnjih 25 let bili kulturni, ideološki in verski vzgojitelji — ostanite nam vzgled medsebojne skupnosti, razumevanja in enotnosti.

lovanje, da peljemo skupnost k ponovnemu razmahu. In tu pridejo v poštev dobro zamišljeni, strogo preučeni in dosledno izpeljani načrti. To mo že samo po sebi krepko pozitivno. Mnogo lažje bo za sodelovanje pridobiti rojake, in v prvi vrsti mladino, če bodo zainteresirani videli resnost, in videli tudi jasno zastavljene cilje in načrte. Tedaj tudi nihče ne bo mogel iskati praznih izgovorov.

In treba je — ponavljamo — delovanje razpresti na vseh poljih; družinskem, vzgojnem, organizacijskem, kulturnem. In to na narodnem in verskem področju. Naše družabne in kulturne prireditve, ki pešajo: kaj lahko bi jih bilo poživiti z dobro pripravo in smotnim delom. Naši zbori: mnogi res lepo delujejo, a — ne bi mogli še bolj? Naše gledališče kakor da je zastalo. In vendar je tako važno, da bi mu morala

Samo tako bo naša mladina dosegla, kar želi in pričakuje od bodočnosti.

V bodočnosti si mladina želi, da bi bili Slovenci v Argentini enotni glede ideološkega mišljenja in političnega ravnanja. Želi si, da ne bodo sile deljene v skupine, še manj pa, da bi bile te sile zdrobljene. Mladina želi, da bi bila v enotnosti zajamčena svoboda mišljenja, ker odklanja vsako nasilje. Odločno svobodno prepričanje — brez kakršnega koli vsiljevanja — je krščansko misleči mladini podlaga, da v bodočih letih slovenska narodna zavest ne bo usahnila, ter da se bo ponos o slovenskem poreklu prenašal in predajal iz roda v rod.

Seveda se bodo verjetno okvirji izražanja te naše narodne zavesti spreminjali, a v bistvu bodo vendarle ostali enaki. Saj tudi stara, a zdrava korenina vedno poganja sveže mladike.

Mladi želimo, da bi se skupnost utrdila v verskem prepričanju. Predobro poznamo boleče primere verske mlačnosti in kasnejša odpada od vsega, kar je slovenskega.

Želimo, da bi naša skupnost številčno rastle, da bi bile naše organizacije vedno močnejše, da bi bile slovenske šole dobro obiskane in da bi bili naši domovi polni življenja. V tem okviru pričakuje od društva, da bo še vnaprej vršilo nalogo kot naša osrednja in reprezentativna organizacija vsega slovenskega življenja v Argentini!

Mladina v svojih izjavah tudi opozarja na nevarnosti delovanja, ki se opira le na preteklost, ali pa ki upa na spremembe v bodočnosti, pri tem se pa ne ozira na razmere dežele, v kateri živimo in katere del sestavljamo. Takšno opredeljenje bi nas v času potrebe nujno privedlo do nezmožnosti hitrih in realnih zaključkov in odločitev!

S takšnimi izjavami opažamo, da je naša tukajšnja mladina nekaj svojstvenega v slovenskem svetu. Mogoče se premalo zavedamo, da ima mladina, rojena v Argentini, ki hodi v argentinske šole, ki služi argentinsko vojsko, ki si v primeru potrebe morala z orožjem braniti modro-belo zastavo, — da ima ta mladina svoje poglede na vprašanja naše skupnosti.

Želimo, da bi Zedinjena Slov. zmoglo upoštevati razgibanost te naše mladine ter si jo tudi zmoglo pridobiti.

Vse to in še marsikaj so želje mlade slovenskega rodu ob Srebrni reki. So te želje izvedljive? So, če bo tudi mladina rada sodelovala v društvu. Danes biti član Zedinjene Slovenije postaja podzavestno biti član slovenske skupnosti v Argentini.

Zedinjena Slovenija pa mladino vabi na sodelovanje, upošteva njene želje in težnje ter njeno razmišljanje ob silovitih kulturnih, socialnih in političnih preobratih zadnjih let.

Naj bi se mladina temu vabilu odzvala, naj pristopi in naj sodeluje! Tako bo srčika slovenstva v Argentini dobila pravi pomen, ker bo nove slovenske rodove družila v enotnosti, slovenski zavestnosti, v krščanski veri in v številčni rasti!

celotna skupnost posvetiti pozornost in podporo. In tako bi ga lahko znova dvignili na zavidljivo raven. In lahko bi še naštevali, vsak konkreten primer, vsako področje, vsako skupino...

A dovolj je, če se zavedami celotnega problema. Problema, katerega rešitev ni tako težka, kot se marsikdo boji. Saj so nekateri maloštevilni primeri dokazali, da se z idealizmom, vtrajnostjo in načrtnim delom dosežejo nepričakovano obilni sadovi.

Čas hiti in zamujene prilike se ne vračajo. Se bo skupnost tega zavedla? Naša odgovornost — odgovornost vsakega člana — je pri tem ogromna. Saj bomo s skupnostjo vsi zmagali, ali pa z njo vsi propadli. In nobenega dvoma ni, kaj je naša dolžnost. Za naše najvišje cilje, za njih doseg, pa je zdrava, močna in delovna skupnost življenjska potreba.

Murió Jacques Maritain

El mundo cristiano en particular y el mundo entero en general ha recibido con tristeza la noticia del deceso de quien fuera uno de los arquetipos más destacados e infatigables de la libertad y dignidad humanas: Jacques Maritain.

Su vida fue una entrega total al mundo del pensamiento y de la docencia, abarcando en el primer caso no sólo la faz filosófico-política, en la cual abrazó la bandera del neo-tomismo, sino también en los campos estético y político-social, siendo éste último aquél en el que su obra alcanzó su máximo valor histórico.

Nacido en París, el 18 de noviembre de 1882 y convertido al cristianismo en 1906, fue Maritain uno de los que proporcionaron los cimientos ideológicos en el plano social, para el inmenso cambio que habría de operarse con la providencia llegada al trono de Pedro de otro hombre excepcional: Juan XXIII.

Jacques Maritain pudo experimentar en vida la inapreciable recompensa de que muchas de sus criticadas ideas fueran incorporadas por el Concilio Vaticano II a las Constituciones Apostólicas; siendo también Maritain quien recibió de manos de Paulo VI el mensaje a los intelectuales y científicos del mundo, en la clausura del Concilio antes mencionado.

A los 91 años de edad murió quien fuera calificado por el actual Pontífice como su maestro; un hombre con auténtica vocación de servicio, profundamente preocupado por su mundo y por su tiempo, que contribuyó como pocos a la cristalización de esa "nueva cristiandad" con la que tanto soñó y a cuya causa dedicó su vida.

Jacques Maritain umrl

Ves svet, posebno pa še krščanski, je z žalostjo sprejel vest o smrti enega najbolj vidnih in neutrudljivih borcev za človeško svobodo in dostojanstvo. Umrl je Jacques Maritain.

Njegovo življenje je bilo popolna predaja svetu idej, v katerem se je posvetil ne le filozofsko-političnemu polju, kjer je stopil v vrste neotomizma, marveč tudi estetskemu in političnemu socialnemu. Na tem zadnjem je njegovo delo doseglo največjo zgodovinsko vrednost.

Rojen v Parizu 18. novembra 1882 je Maritain prestopil v katoliško vero v letu 1906 in postal eden izmed tistih, ki so na socialnem polju postavili temelje za velike spremembe, ki jih je izpeljal človek, katerega je Previdnost pripeljala na Petrov prestol: Janez XXIII.

Jacques Maritain je že v življenju prejel neprecenljivo nagrado s tem, da so številne njegove kritizirane ideje bile sprejete in vpeljane v apostolske konstitucije, ki jih je izdal Drugi vatikanski koncil. Maritain je bil tisti, ki je iz rok Pavla VI. sprejel papeževo poslanico intelektualcem in znanstvenikom vsega sveta, ob zaključku koncila.

V enaindevetdesetem letu starosti je umrl tisti, katerega je sedanji sveti oče imenoval kot svojega učitelja; človek z resničnim poklicem služabništva, globoko zaskrbljen za svoj svet in svoj čas, ki je kot malokateri prispeval h kristalizaciji tistega „novega krščanstva“, s katerim je toliko sanjal in kateremu je posvetil svoje življenje.

Nadaljnji razvoj po koroških volitvah

IZOLIRANJE SLOVENSkih LIST

V našem listu smo zadnje čase podrobno poročali o položaju na Koroškem, ki je nastal spricho zadnjih občinskih volitev. Razvoj dogodkov ponovno jasno kaže na težko stafišče koroških Slovencev spricho problemov, ki jih ustvarjajo večinske stranke.

Od občinskih volitev, ki so bile 25. marca, so posamezne stranke skušale na vsak način v občini dobiti tudi lastne župane, ki jih volijo občinski mandatarji. Povsod tam, kjer nobeni stranki ni uspelo pridobiti absolutne večine, so pri pogajanjih skušale dobiti čimboljšo pozicijo za nadaljnjih šest let. Če pa se je taka stranka v teh pogajanjih čutila opeharjeno, ali je dejansko tudi bila, je vsaj v prvem zaletu skušala preprečiti izvolitev župana s tem, da so mandatarji te stranke zapustili dvorano. Na drugi seji zadostuje že polovična večina odbornikov.

Kot že pri volitvah se je izkazala tudi pri pogajanjih za župana stvarna polarizacija: povsod, kjer socialisti niso imeli absolutne večine, je prišlo do pogajanj med ljudsko stranko in FPÖ (skrajna desnica), za namenom doseči nesocialističnega župana.

Za koroške Slovence pa je zanimiv

predvsem položaj samostojnih slovenskih list predvsem v takih krajih, kjer so le te jezicek na tehtnici. Tudi tu se kaže dokaj zanimiva slika, ki pa ni ravno razveseljiva: Socialistična stranka se tokrat s Slovenci ni resno pogajala; raje je zgubila župane, samo da je mogla pokazati koroškemu svetu: „Glejte, poživizgamo se na Slovence.“ V celotnih pogajanjih za župane pa moremo zaznati, da skušajo večinske stranke samostojne slovenske liste čim bolj izolirati.

V Pliberku, o čigar položaju smo poročali v zadnji številki, je bil izvojen za župana predstavnik Ljudske stranke. Dobil je glasove svoje stranke, nemške volilne skupnosti in pet od osmih socialističnih glasov. Trije socialisti so glasovali za svojega kandidata. „Arbeiterzeitung“ piše, da so štirje socialistični poslanci glasovali za Ljudsko stranko iz strahu, da jih na delovnem mestu ne bi pretepli ali na cesti opljuvali. „AZ“ zaključuje z vprašanjem, kaj bo šele nastalo iz ugotavljanja manjšine, ugotavljanja posameznih članov narodnostne skupnosti, če se mandatarji bolijo glasovati za lastno stranko, za katero so doslej volili tudi Slovenci.

Verski tisk v Sloveniji

PROBLEM RAZPEČAVANJA

Pastoralna revija „Cerkev v sedanjem svetu“, ki jo izdajajo slovenski škofje in izhaja v Ljubljani, posveča prvi letošnji izid (št. 1-2) snovi „Družbena občila in apostolat“. Obdelava na svojih straneh razne probleme, ki so v zvezi s tiskom, radijem, televizijo in filmom. V zaglavju Pastoralne skušnje in problemi, piše J. Škraban o „razpečavanju verskega tiska v župniji“ in o raznih neprilikah, ki so s tem delom povezane.

Že itak težko delo verskega tiska, ki v Sloveniji stalno naletava na razne zapreke (prav v zadnjih časih se partija ponovno zaganja v „neverško pisanje“

Družine in Ognjišča) dobi tu tragičnokomičen prikaz tega novega problema.

„Razprodaja verskega tiska — piše — je v naši državi res popolnoma nov in velik problem. Vsi izdajatelji bi se morali tega problema zavedati in s tem računati. Verski tisk gre skoraj samo skozi ena vrata v svet in ta vrata so župnijski uradi...“

Potem opiše razne konkretne otenke problema:

„Ob obisku pri znanem župniku sem onazil v pisarni dolgo mizo, polno revij, knjig in reklame za verski tisk. Kako gre s prodajo? Slabo, ker malo

(Nad. na 2. str.)

TITO ČISTI SVOJO PARTIJO

USAŠI GROZIJO ŠVEDSKEMU PRINCU

Jugoslovanski komunistični diktator Tito je bil, kakor je znano, pred nekaj meseci napovedal in končno ukazal čisti jugoslovanske partijske vrste „disidentov“ in drugih „nacionalističnih in stalinističnih elementov“, ki „ovirajo ali nasprotujejo našemu socialističnemu razvoju“.

Najnovejša žrtev te partijske čistke je bivši Titov notranji minister, 58 letni odvetnik Vojin Lukić, ki ga je beograjsko okrajno sodišče obsodilo na poldrugo leto zapora.

Dasi je bil Lukić medvojni partizan v Srbiji in zvest partijski član, tako da mu je bilo zaupano notranje ministvo v dobi najhujšega partijskega divjanja v Jugoslaviji, ko je namreč Titovo tajno policijo vodil tudi zloglasni Aleksander Ranković, se ga je Tito sedaj naveličal in ga ukazal beograjskemu sodišču obsoditi. Državni tožilec, ki izhaja iz vrst sedanji partijski liniji naklonjenih članov jugoslovanske KP, je ugotovil, da je Lukić „na tri načine“ širil „sovražno propagando proti državi“ in to „zadnja tri leta, do svoje aretacije lanskega decembra“.

Državni tožilec ni pojasnil, kakšni so bili omenjeni „trije načini“ sovražne propagande, temveč je le dejal, da je Lukić v „privatnih razgovorih zlobno in neresnično prikazoval razmere v Jugoslaviji in pozival na uničenje sedanjega družbenega reda in na razkrcje enotnosti narodov Jugoslavije“. Eden ali več njegovih „prijateljev“, s katerimi se je „privatno razgovarjal“, so bili policijski vohuni, ki so storili potrebne korake, da se je Lukić znašel za rešetkami.

Poleg partijskih pripornikov, ki jih je po jugoslovanskih ječah vedno več in za katerimi v državi redkokdaj toži solze, saj vsi vedo, da vedno drži stari rek, da namreč revolucija žre svoje otroke, so jugoslovanske ječe polne resničnih borcev za svobodo jugoslovanskih narodov, med njimi veliko številno zlasti mladine, ki se upira živeti pod partijsko tiranijo. Ti priporniki zaslu-

žijo vso oporo jugoslovanskega prebivalstva in svetovnega javnega mnenja, v njihovem boju za svobodo.

Nasprotno pa je slehernemu demokratskemu nasprotniku Titovega komunističnega režima težko, se pravi nemogoče, podpirati delovanje nekaterih ozkih, nedemokratskih skupin doma in v tujini, proti Titovemu režimu, ker se poslužujejo nizkotnih terorističnih akcij za dosego svojih ciljev. V izbiri sredstev se ne razlikujejo od svojih nasprotnikov.

Med take skupine spada tudi skupina ustašev na švedskem, kjer je pretekli teden spet škodila ugledu jugoslovanske protikomunistične emigracije.

Stockholmskemu dnevniku Dagens Nyheter je namreč neznanec telefoniral, da namerava ustaška emigracija na švedskem ugrabiti mladega švedskega princa Karla Gustava, ga z letalom odpeljati iz države in ga obdržati kot talca toliko časa, dokler ne bo izpuščenih na svobodo 129 ustaških teroristov, zaprtih na na švedskem in v Jugoslaviji.

Švedska vojaška policija je posebej zaščitila princa, ko je potoval na neko pomorsko oporišče v bližini Stockholma. Švedski in svetovni javnosti pa se s s tem vsekakor ni omajalo za vse jugoslovanske narode škodljivo prepričanje, da mnogi nasprotniki Titovega komunističnega režima v svojih metodah niso boljše od tega.

Kambodža v boju za svobodo

VRHOVNI DRŽAVNI SVET

Medtem ko se v Vietnamu nadaljujejo boji med južnovietnamsko vojsko in vietkongom ter severovietnamskimi rednimi vojaškimi oddelki ter je Nixon ponovno zagrozil, da bodo ZDA znova intervenirale, če kršenje premirja ne bo prenehalo, grozi sosednji državi Kambodži vedno večja nevarnost, da ji bodo komunistične sile, ki jih tudi podpira in aktivno sodeluje Severni Viet-

Mednarodni teden

Organizacija petrolej izvažajočih držav, ki zaseda na Dunaju, je objavila, da hoče od velikih petrolejskih družb do 4. maja t. l. pristanek na zvišanje cene petroleju za 11,1%. Petrolejske družbe ponujajo samo 7,2%. Če pristanka ne bo, bo 7. maja t. l. sklicana v Tripolis v Libiji konferenca vladnih delegatov teh držav, na kateri nameravajo rešiti to vprašanje. Enajst držav, ki sestavljajo organizacijo, so: Abu Dhabi, Alžir, Indonezija, Iran, Irak, Kuwait, Libija, Nigerija, Qatar, Saudijeva Arabija in Venezuela.

Kitajska KP je objavila, da spet dovoljuje obstoj „sindikata“, ki so bili razpuščeni med tkzv. kulturno revolucijo. Sindikati so bili takrat obtoženi, da „se preveč brigajo za blaginjo delavcev, namesto da bi skrbeli za razvoj maoizma“. Sindikate je kitajska partija obtožila, da so se „borili samo za višanje delavskih plač in za izboljšave delovnega okolja“, niso pa skrbeli za komunistično izobrazbo kitajskega delavca.“ Ustanovljeni so bili tkzv. Delavski predstavniški odbori, ki so se sedaj razširili v „nove sindikate“.

Mehiški delavstvo je nedavno preko svojih sindikalnih organizacij postavilo zahtevo po 40-urnem delavniku, toda s plačo za 56 ur. Mehiško gospodarstvo, ki spada med nerazvite dežele, takega načina gospodarjenja ne more vzdržati. Mehiški predsednik Echeverria pa se spreha po Sovjetski zvezi in Kitajski,

nam, pregazile in vzpostavile svoj sistem. Padec Južnega Vietnama bo potem samo še vprašanje kratkega časa.

Zato je kamboška vlada znova zaprosila ZDA, naj vsaj s svojim letalstvom sodelujejo v bojih proti komunistom, na kar je Nixon takoj pristal ter ameriško letalstvo neprestano bombardira komunistične položaje zlasti okrog Phnom Penha, glavnega mesta Kambodže.

Pred nekaj dnevi je ameriško letalstvo izvršilo v Kambodži enega svojih največjih bombnih napadov v Indokini sploh, ko je trinajst valov bombnikov B-52 v treh urah odvrlo 1200 ton visokega eksploziva na komunistične položaje okoli Phnom Penha.

V stiski, v kateri se nahaja Kambodža, se je prvič v njeni nedavni zgodovini zgodilo, da so sedli za isto mizo vsi trije glavni politični nasprotniki sedanjega vojaškega predsednika Lon Nola ter se dogovorili, da bodo nastopali enotno za rešitev države pred komunističnim navalom. Ustanovili so tkim. vrhovni državni svet, ki bo vodil Kambodžo, dokler bodo razmere tako zahtevale. Vlada, ki bo sestavljena iz članov treh opozicionalnih strank in pristašev Lon Nola, bo dobivala navodila od omenjenega vrhovnega državnega sveta.

Med opozicionalnimi strankami in Lon Nolem je tudi prišlo do sklepa o

Beseda dana, vez velja!

Simon Jenko, Pobratimija

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Potek dogodkov okoli peronističnega gibanja, ki priteguje nase pozornost ne samo vse države, ampak tudi sosednjih in nekaterih evropskih držav, je doživel zadnje dni hud pretres. Našim bralcem je znano, kako so skrajneži iz mladinskih peronističnih vrst objavili ustanovitev „ljudskih milic“. Preplah in ogroženje, ki je ob tem nastalo, je zdržnilo tudi samo vodstvo peronističnega gibanja.

Mladinski vodja Rodolfo Galimberti, ki je (baje pod pokroviteljstvom tajnika peronističnega gibanja Abal Medina) napovedal te formacije in dejno napravil načrt, je zadnje dni na hitro odšel v Madrid, da zagovarja svoje postopanje pred Peronom. Za njim je odšel tudi novoizvoljeni predsednik dr. Cámpora, pa še Abal Medina in nekateri drugi peronistični vodje.

Po baje burnih sestankih v Madridu, je prišlo do odstopa Galimbertija od vseh funkcij v peronizmu: kot svetovalec mladinske veje in kot član vrhovnega peronističnega sveta. Ta vodja „revolucionarne tendence“ v peronizmu, je bil takorekoč „obglavljen“, kot se ob takih prilikah izražajo tukajšnji politični opazovalci. Vprašanje je le, če se bo uklonil tudi v privatnem delovanju Peronovi volji, t. j. če bo skupina skrajnežev, katero vodi, sprejela Peronove ukaze in se jim uklonila.

Ob teh je treba ugotoviti, da ta skupina ni večinska niti v mladinski peronistični veji. V tej veji je ob napovedi o ljudskih milicah nastalo gibanje, proti temu načrtu. Skoraj istočasno s Peronovo odstopitvijo Galimbertija, so tudi številna vodstva mladinskih peronističnih skupin izdala dokument, v katerem obojajo Galimbertijevo postopanje kot neodgovorno in provokativno. Zlasti pa ga razlagajo kot neposlušnost Peronovim navodilom.

Spremembe v vodstvu sovjetske partije

IZKLJUČITVE

Vodstvo sovjetske komunistične partije je pred kratkim sklicalo zasedanje Centralnega komiteja sovjetske KP kar je na njem sovjetski vrhovni partijski vodja Leonid Brežnev podal obširno zunanepolitično poročilo sovjetske vlade v zvezi s pripravami na letošnjo tkim. vseevropsko varnostno konferenco, na katero se pripravljajo tudi zahodnoevropske države in ZDA.

Na zasedanju Centralnega komiteja sovjetske partije so razglasili tudi nekatere spremembe v vodstvu sovjetske

razpustu sedanjega parlamenta, da bo tako vrhovni državni svet imel proste roke za hitre ukrepe. Spremenili bodo tudi ustavo tako, da bo vrhovni državni svet imel zagotovljen obstoj, dokler traja komunistična nevarnost za Kambodžo.

Nastali položaj pa je pokazal tudi na nekatera druga dejstva. Prvič, da se Perón zaveda, da mu lahko v določenem trenutku vaje uidejo iz rok, zlasti kar se tiče revolucionarnih peronističnih skupin. Zato jih bo skušal čim bolj kontrolirati in najprej urediti reorganizirati peronizem. V ta namen bo preložil na poznejši čas svoje potovanje v rdečo Kitajsko in se „čim prej“ vrnil v Argentino, da osebno izpelje reorganizacijo gibanja.

Iz zadnjih madridskih razgovorov je tudi jasno, da ni nobenih nasprotij med Peronom in Cámporo, kot so nekateri opazovalci skušali ugibati. Razvidno je tudi, da je dr. Cámpora zvesto poslušen Peronu, saj je ob prihodu v Madrid izjavil, da se čuti še vedno le „Peronov delegat“. Jasno pa je tudi, da Perón zaenkrat noče nobenih provokacij, ki bi otežile njegov položaj in sploh položaj nove vlade pred oboroženimi silami in pa njegove napore do sporazuma z radikalno stranko. Do tega sporazuma je Peronu veliko, ker bi bodoči vladi dal najtrdnjše temelje za kateri koli podvig. Za dosego teh ciljev je Perón pripravil celo žrtvovati važne figure v svojih vrstah, saj se govori tudi o tem, da je zapadel nemilosti sam dr. Abal Medina, katerega ostavka naj bi bila že Peronu na razpolago.

Medtem pa imajo tudi radikali precejšnje notranje probleme. V teh dneh bo razvoj pokazal, kam se bo nagnila tehtnica v boju med obema velikima skupinama.

Vlada in oborožene sile pa se krepko ukvarjajo z gverilskim problemom. Dosedanjim udarcem je treba prišteti sedaj še uboj admirala Quijada, ki ga je izvedla v ponedeljek, 30. aprila, gverilska skupina. Vlada je takoj v petih provincah poostrela obsedeno stanje in pričela frontalen boj proti gverili.

VERSKI TISK V SLOVENIJI

(Nad. s 1. str.)

ljudi prihaja v pisarno. — Na drugi župniji sem videl celo razstavo revij in knjig pred glavnimi vrati cerkve, v veži ali pa celo v začetku glavne ladje cerkve. Tam je samopostrežba. Tu se res samo posamezniki srečajo s tem verskim tiskom. In v drugem župnišču ni nikjer take razstave. Kje pa imate vi verski tisk za prodajo? Ga sploh nimam, imam v župniji dovolj drugega dela. Pa še tale primer. Slučajno sem prišel v župnišče po pozni maši. V pisarni polno otrok in odraslih. Kupuje se vsake vrste blago. Župnik pa v potu svojega obraza prodaja, računa, ponuja in piše sezname, sam, popolnoma sam! Ti primeri naj zadostujejo za ponazoritev prodaje naših knjig in revij po župnijah.

Zadovoljivo rešiti problem te pro-

daje ni tako lahko in preprosti, kakor to mislijo vsi, ki nam neprestano pošiljajo te publikacije v prodajo. Napočno mislijo, da bodo vse to z veseljem v župniji prodajali laiki, saj imajo večinoma 10% popusta. Kaka zmotna. Teh deset odstotkov popusta je navadno deset odstotkov izgube ob končnem obrčunu. Pa tudi laike je težko dobiti, za delo navdušiti in voditi. Imam v bližini lep primer, kako se laiki trudijo pri vsem delu in koliko težav imajo. Nič ne pomaga. Verski tisk je del dušnopastirskega dela in tako nujno bremeni tudi duhovnike. Poleg vseh mogočih poklicev je moral postati duhovnik tudi navaden trgovec, saj je samo od duhovnika odvisno, kako in v koliki meri se širi, prodaja, bere in propagira verski tisk. Laiki so pa seveda pri tem nujni in odlični pomočniki.“

Jasno nakazan problem ne potrebuje komentarja.

Jesenski navdih ob srebrnem jubileju

Letos poleti sem se dvakrat, trikrat peljal pod Tronador in obiskal na grebenu Castaño Overa koč. Ottona Meilinga, veliko, prostorno zavetišče, kjer lahko po potrebi prenoči preko sto ljudi. Na teh poteh se mi je začelo krotovičiti po glavi nekaj misli, ki so silele na papir in poslal sem kratko pismo uredništvu „Svobodne“ ter obljubil, da bom po dolgem odmoru spet kaj napisal. Pa sem se šele zdaj v aprilu, ko me je zalilo morje jesenskih barv, spravil na delo. Pravzaprav mi je dozorela odločitev na meliščih pod slapovi in stenami campinga, kjer sem ogledoval podedeni vstop na polico, ki pelje skozi steno nad slapove do ledeniškega jezika, pa odnehal in se raje vrnil radi nerodnega dežja ledenih koscev in skal, ki jih je trgala odjuga z gornjega predela stene. Časa sem imel dovolj, krenil sem pod Clausenov greben in stikal zaprehodom, o katerem je pred petnajstimi leti Ivan govoril, brskal za robovi stene in po svojih spominih ter se za nameček in srečen zaključek izleta zapletel brez vse potrebe v goščo, kot se v patagonskih gorah itak spodobi.

Ne bom preveč opisoval, kako se mi je naslednji dan mudilo nazaj v Bariloče volit — saj so me rionegrinski senatorji pravzaprav malo brigali — ne

kako je Frenk preluknjal v soboto popoldne dve gumi in nehote zakrivil, da štirje državljani niso izpolnili svojih političnih obveznosti. A ko sem uganjal avtostop in sedel pod firom v Pampa Lindi, sem se opajal s pogledom na blesteče obrise Tronadorja ter si klical v spomin vse, kar mene osebno, pa številne slovenske planince in izletnike veže na to čudovito goro, preko katere so se vlačile meglice in napovedovale poslabšanje vremena. Kaj vse nam zdaj pomeni Tronador, koliko naših ljudi je privezal nase z lepoto in sijajem, nekatere tudi z bolestojo in solzami!

Bariloški znanec me je naložil na svoj avto, povedal da se ustavi v Hotelu Tronador ob jezeru Mascardi ter me potem na mojo željo izločil pred hišico, kjer stanuje samotar Sigrifido Rubulis, Letonec in uslužbenec bariloške Fundación. Mož pazi na meteorološke naprave, meri stanje vodá, pa ribari, spi, kuha in čita. Žal nisem mogel z njim pomoderovati, hišica je bila zaprta in verjetno sem pravilno domneval, da je tudi on odšel v Bariloče z izgovorom volitev. Sedel sem na podrt hloh ob cesti, čakal, da me spet kdo pobere ter užival lepoto jesenskega gorskega sveta. Porumeneli topoli, rdeče lenge v višinah, prvi sneg, ki je

pocukral črne skale Cerro Bonete, bleščeči ledeniki, temno zeleni pas jezera Mascardi kamor izliva mladostni Río Manso svojo mlečno ledeniško vodo, opojni duh jeseni, ko premineva leto, da se čez nekaj mesecev spet porodi v cvetoči in bujni spomladi...

Čilski par me je odpeljal naprej. V nešteti ovinkih smo obkrožali jezero. Med razgovor o zmedah čilskega socializma se je mešal dih po uvelem listju. Cesta ob Mascardiju, skrita pod visokimi kronami coihuejev, je še prav tako ozka in nerodna kot pred trindvajsetimi leti, ko sva s pokojnim Tončkom Pangercem prvikrat hitela tod mimo, povsem neznanemu Tronadorju nasproti, in je stari, nerodni „colectivo“ sopihajoč požiral klance in vzpetine. Drugoval nam je mlad fantič, Carlos Sonntag, zdaj že dolga leta znani gorski vodnik in gospodar Lopeza in njegovih stolpov. Da, takrat je skozi mestece tekla samo ena tlakovana cesta, prve moderne stavbe so bile v gradnji in so se izgubljale v množici nizkih, večina lesenih hiš in čeprav je Ezequiel Bustillo že postavil vso osnovo modernega letovišča, je mestece še zmeraj kazalo lice skromnega patagonskega naselja iz pionirske dobe.

Ob jezeru Gutierrez srečamo poslednji poseg civilizacije v andski svet. Veliki stroji pripravljajo široko avtomobilsko cesto, ki bo v bodočnosti vezala

naše mesto s poljedelskimi predeli Bolsona in tržiščem volne v Esquelu. Trenutno so to le načrti — kar je v gradnji, je samo prvih 15 kilometrov, izhod iz bariloškega mesta. Vendar bo že ta prvi odsek, brž ko bo dovršen, skrajšal pot do Tronadorja za lepe minute. Človek ne ve, če bi obžaloval ali občudoval napredek. Saj še davno nismo tam, kjer je danes Evropa, ki mora razpravljati o vsaki tovarni in vsaki novi cesti, kajti zemlja, zrak in voda niso neomejere količine, kot smo si morda pred štiridesetimi leti predstavljali. Vendar se prijatelj narave tudi že v Patagoniji zavedajo nevarnosti tehničnega napredka, ki ni prinesel samo atomskih bomb, temveč tudi onesnaženje rek, jezer, morij in atmosfere. Kljub temu za zdaj še vedno pozdravljamo gradnjo dobrih cest, saj narave je tukaj še dovolj in Patagonija je še pionirska dežela kot so bile Zedinjene države ali Sibirija koncem prejšnjega veka. Pionirski duh torej tukaj še sme živeti.

Tja novembra bo preteklo četrto stoletje, odkar so prvi naši ljudje pricimali na Nahuel Huapi: Tratnik, Jager, Bavdaž, Polegek. Tega prihoda smo se spominjali lanskega junija, ko je stari Kaša povabil slovensko družbo, da se še enkrat zbere v „Veneti“, v slovo stari gostilni, ki jo bodo kmalu podrli. Čas je pač, da izgine zadnji „boliche“

iz središča Bariloče, prav kot bo nastopil tudi čas za nas, da odidem in pustimo prostor novim rodovom. No, in ob tej zabavi, madžarskih paprikah, slovenskih pesmih in rionegrinskem vinu je Lojze Bradavž pripovedoval, kako je l. 1948 odšel v kraje, kjer živijo samo Indijanci, kot je takrat slišal. Na bariloški železniški postaji ga je sprejel Jager in ga zapeljal v „Fonda Gallo“, starinsko patagonsko gostišče, ki je že pred leti izginilo. „Tam sem zagledal nekaj temnih ljudi, ki so sedeli okrog poličev ali pa sloneli ob mizah,“ je pravil Lojze. Eden se je namenil k meni in mislil sem si: „Zdaj sem pa res med samimi Indijanci.“ Mož mi je ponudil roko in me prijazno ogovoril: „Kako si ti, brate, odkuda si ti došao?“

Verjetno je v burnih premikih modernega časa, ob strahotnem tehničnem napredku in množičnem valovanju človeštva čez oceane in kontinente zgodba slovenskih izseljencev v Bariločah jako malo pomembna. Pa bom vendar zbral za to ali ono številko „Slovenije“ nekaj anekdot, ki bodo morda zabavale zlasti starejše čitatelje iz drugih krajev in spodbudile še kakega drugega pisana, da zabeleži ob srebrnem jubileju naše „argentinščine“ (po Maroltu) nekaj podatkov za slovensko izseljensko kroniko.

V. Arko

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ljubljanska Opera pripravlja v proslavo kmečkih puntov opero Rista Savina — s pravim imenom Friderika Šarca — „Matija Gubec“. To opero so prvič uprizarili v ljubljanski operi leta 1936, napisana je bila že kakih 10 let prej. Doživela pa je takrat le pet repriz, nato so jo leta 1938 uprizarili v okviru celjskega kulturnega tedna, potem pa nič več. Delo bo dirigiral Ciril Cvetko. Glavno vlogo bo pel Danilo Merak. Risto Savin je ugasbil poleg „Matije Gubca“ še dve operi in sicer „Lepo Vido“ in „Gospodski sen“; za vse tri opere je tudi sam napisal libreto.

LJUBLJANA — Tržaška glasbenika Miloš Pahor in Dina Slama sta 3. aprila v dvorani Moderne galerije nastopila s koncertom baročne glasbe. Na kljunasti in prečno baročni flavti in na špinetu sta izvajala dela Barsantija, Vivaldija, Danican-Philidorja, Bacha, Pourcella in Sammartinija.

ŠENTJERNEJ — V tem kraju bo 24. junija nastopilo 25 amaterskih oktetov iz vse Slovenije. Letošnje srečanje bo posvečeno 400-letnici kmečkih uporov. Na sestanku predstavnikov kulturnih organizacij iz novomeške občine, ki je izbrala šentjernejo za srečanje oktetov, so istočasno sklenili, da bodo naslednje dni nastopi redno vsako leto.

KRANJ — V Gorenjskem muzeju je Lovro Gostiša pripravil posmrtno slikarsko razstavo Mire Pregljeve. Razstavljenih je 75 del, ki kažejo njen umetniški razvoj od prvih študijskih let pa do obdobja tik pred smrtjo.

LJUBLJANA — Društvo slovenskih skladateljev je imelo konec marca izredni občini zbor, na katerem so sprejeli nekaj sprememb statuta. Toda število navzočih je bilo tako majhno, da je predsednik smatral za potrebno omeniti, da bodo na rednem občnem zboru člani mogli po potrebi statut spet spremeniti. Kljub vsemu pa je občini zbor trajal precej časa; dvoranica, kjer so zborovali, se je vedno bolj praznila. Zadnja točka dnevnega reda, delo političnega aktivna DSS, je ostala za razpravo le desetimi člani.

ANKRANJ — V tem letoviškem kraju so 4. aprila dali na javni dražbi na prodaj 42 parcel za gradnjo počitniških hišic. Izključna cena je bila 30 dinarjev za kvadratni meter. K temu pa so kupci morali plačati še davek na promet nepremičnin in stroške za opremo stavbnega zemljišča.

LJUBLJANA — Kirurška ekipa za operacije srca pod vodstvom dr. Mirka Košaka je 29. marca izvedla prvo operacijo zamenjave obeh koronarnih žil, ki so ju zamenjali z veno iz bolnikove noge. Doslej so zamenjavali le eno koronarko. Obe koronarki sta bili 90% zamašeni in sta pacientu povzročali hu-

do angino pectoris. Operacija je uspela in preiskave so ugotovile, da je vena v srcu dobro prevzela nalogo napajanja s kisikom in krvjo.

LJUTOMER — Ljutomersko podjetje „Mlekopromet“, ki je vključeno v Mariborske mlekarne, je odprlo novo si-rarno, kjer bodo izdelovali predvsem si-para parmezana in ementafece.

Umri so od 26. marca do 2. aprila:

LJUBLJANA — Marinka Berglez-Smolik; Božo Černelec, up. ravnatelj koprškega učiteljskega; Marija Melik r. Apfel (77); Vika Sever; Franc Boštele, up. vrtnarski mojster; Viktor Grabnar; Marija Stenard r. Weber; Alojzija Trampuž; Anton Kajfež; Franciška Hiti; Franciška Gašperlin r. Dolinar; Franc Cemažar; dr. Josip Senk (85); up. sodnik; Anica Šušteršič, up. učiteljica; Rozalija Šubic r. Fakin; Stanka Pokovec r. Kušar; Friderik Perme, up. višji žel. svetnik; Drago Ogorevc, ti-skarski strojnik; Franc Drev, up. žel.; Lucija Skubic, up. učiteljica; ing. arh. Stanislav Rohman; Matelj Milavec; Milka Junc r. Prine; Ljuba Hanuš r. Kušar; Terezija Zajec; Marija Vidmar r. Vrčon (80); Franciška Bezlaj (98); up. učiteljica; Franc Grum, up. livar; Angela Valenčič r. Gerbec (69); Ivana Jamšek r. Kopač (89); Ignacij Drobež, up. kroj. mojster; Hermina Osana r. Dietz, up. učiteljica; Stanko Ogulin, Alojz Skufca; dr. Danica Miklič r. Škrabar; Ančka Zupancič r. Bambič; Franc Komauer; Ivanka Polše.

RAZNI KRAJI — Andrej Kalan, up., Škofje Loka; Tonči Kopriva, pom. radiotelegrafist, Kamnik; Angela Veselič r. Štefanec, Podlog; Marija Luteršmit r. Kozlar, Murska Sobota; Ana Vidic r. Lokar, Šmihel pri N. m.; Viktor Pirnat, Šmihel pri N. m.; Franc Kuhelj, up., Vevče; Avgust Cirar, Črnuče; Ivana Gajšek, Celje; Franc Groselj, Piran; Ludvik Grafenauer, up. šolski ravnatelj, Fram; Franc Puhan, Črna na Koroškem; Jožefa Zelnikar r. Hočevar (77), Krka; Rija Stribar r. Petek, Šempeter v Savinjski dolini; Ana Lavrič r. Rogelj (93), Celje; Marija Ustari r. Porenta, Št. Vid nad Lj.; Marija Forjan r. Kolenko (87), Melinci; Tone Vidmar, Stara cerkev pri Kočevju; Franc Lovšin, biseromašnik in up. župnik, Nova Štifta; Franc Camernik, Flisov ata, Hrušovo; Ljudmila Kaučič, Šentjur; Avgust Pavčnik, up. Laško; Marija Peklar r. Kokalj, Rakovnik; Marica Zimšek, Buče (utonila 9. marca v Zbiljskem jezeru); Marija Babnik Dobrova; Franciška Ambrožič (80), Dvor pri Polhovem gradu; Stanislav Kukovec (75), Novo mesto; Ivan Zalesnik (52), Celje; Zorka Majcen, Ptuj; Ljudmila Pucer r. Hlaj, Koštabona; p. Jožef Musar, misijonar, Radeče; Vinko Kotlovšek, up. železn.; Danijela Kustelj-Rakuša, zdravnica, Maribor; Alojzija Fajfar, Koper; Ivana Končan r. Potokar, Dravlje; Anton Jelenc ml., Vevče; Alojz Zakrajšek, Hlebše pri Vel. Laščah; Ignac Gruden (92), Vojsko; Boris Zevnik, Dravlje; Janez Magušar, kamnosek, Vikre; Ana Podlesnik r. Zabet, Kranj; Mirko Škufca, Hinje; Marija Pintar (82), Vel. Mraševo; Franc Bernik, Brezje; Ivan Babnik, Tomačevo; Jernej Krajev (81), Celje; Ivan Vrtačnik, Piran; Nežka Gril r. Blazinšek, Velenje; Katka Lorenčak, Prebold; Ana Uršič, Kamnik; Jakob Zadnik, Pregarje; Franc Zabet, Planina pri Ševnici; Jurij Zagar, Stari trg pri Ložu; Alojzija Florinda r. Udovč, Trbovlje.

Meddobje 4/XII

V Buenos Airesu je izšla kot 83. publikacija Slovenske kulturne akcije, četrta številka dvanajstega letnika splošnokulturne revije Meddobje. S tem se tudi zaključijo dvanajsti letnik Meddobja. Uvodoma predstavlja France Papež v španščini „Nuevo Mundo“ (Novi svet).

Poezijo zastopa najprej Karel Rakovec s Soneti v Zraku: „Harmagedon“, „Tobak“ in „Basen o Gorečem vrelcu in azbestni žogici“. — Dnevnik ugaslih trenutkov iz Fudži objavljiva Vladimir Kos (iz neobjavljenih pesniške zbirke poezij) so: „Daj nam danes naš vsakdanji riž“, „Žena z belo krinko“ in „Otočkanke“. — Tine Debeljak prevaja najprej Fernán Silva Valdés „Martin Fierro“. Nato pa Molitvenik za gospo Bobrowo (Zygmund Krasinski), „Litanijske“, „Moliteve k Najsvetejši Devici“, „Molitev, ko se prebudiš ponoči“, „Molitev za otroke“, „Molitev v trenutkih dvoma“, „Molitev, da bi umrla mlada“, „Molitev za umrle“ in „Molitev za sebe“. V poeziji po obsegu prevodi presegajo originalne stvaritve, kar pač ni razveseljivo dejstvo.

V prozi znova nastopa France Papež: „Metamorfoza“.

Zanimiv in dragocen prispevek je „Neznana zvezda“, radijska igra, katere avtor je Alojz Rebula. Odigrava se ob Kristusovem rojstvu s Suzi v Perziji. Spisana je bila v jeseni 1971.

Zaglavje Problemi napolni razpravljanje dr. Mirka Gogale na 7. kultur-

nem večeru v letu 1972: „Skozi prizmo okrogle mize“. Razprava je analiza ugovorov na avtorjevo predavanje „Problematika naše politične emigracije v luči cerkvenega nauka“, ki je bilo (skupno z „ugovori“) snov prvega kulturnega večera v sezoni 1971. Ker je bilo celotno predavanje objavljeno v prvem zvezku priročnega letnika Meddobje, in so tu od posameznih sodelujočih v razgovoru objavljene le nekateri odstavki, na katere dr. Gogala odgovarja, se nam zdi, da bi bilo bolj objektivno, če bi v katere vmesnih številki bili v celoti objavljeni tudi ugovori (kljub temu, da jih je že objavila Svobodna Slovenija 1. 1971, št. 22).

V zaglavju Kritike in presoje analizira France Papež knjigo Borisa Pahorja Odisej ob Jamboru.

V že običajni umetniški prilogi objavlja Meddobje to pot osem reprodukcij izvornih del umetnika Ivana Bukovca (Cerro Blanco, Moja žena, Valle de Punilla, Zatišje, Cvetlice, Pri vodi, Cerro Cathedral in Bela deklica). Bukovčev lik in delo sta na kratko označena v zaglavju Likovniki.

Revija to pot prinaša tudi kazalo k dvanajstemu letniku.

Revijo je uredil France Papež, kateri je tudi izvedel zunanjo opremo. Diagramacija in priloge so delo arh. Marijana Eiletza. Odgovorni urednik (editor responsable) pa je dr. Tine Debeljak.

18. Slovenski dan

USPELA PRIREDITEV NA PRISTAVI

Za letošnji Slovenski dan, ki ga redno prireja osrednje društvo Slovencev v Argentini Zedinjena Slovenija, je bil prirediteljem in gostom poklonjen lep, sončen jesenski dan.

Zato je Pristava, ki je že vsa odeta v jesenske barve, oživela že v zgodnjih dopoldanskih urah. Mladina in starejši rojaki, vsi so prihitali k službi božji, katero je daroval delegat g. Anton Orehar, ki je v govoru poudarjal sledeče:

Vsaka organizacija, ali gibanje morara imeti svojo ideologijo, samo tako bo obstala.

Tudi naša izseljenska skupina mora imeti svojo ideologijo, ki jo bomo imenovali duh Kristusove resnice in ljubezni. Za zdrav razvoj in obstoj naše skupnosti sta potrebni obe.

Kristusova resnica nam kaže pot življenja in medsebojne povezanosti, kakor prvim kristjanom: „Množica teh, ki so verovali, je bila enega srca in duha“ (Apd 4, 32). Na sebi nosimo oznako odločitve za resnico, na kar smo ponosni in se je ne kesamo, vsaj ne bi se smeli. Kristusova resnica velja tudi za sedanje čase. Uči nas jo Cerkev, kateri je v vseh stopnjah to nalogo dal Kristus, nam pa naroči: Kdor vas posluša mene posluša. Nčasih stopi Cerkev kot učiteljica v drugačni obliki, kakor smo jo prvi hip pričakovali. Če ima pravico učiti, smo jo dolžni poslušati. Največjo nesrečo prinaša vsemu krščanstvu danes zrahljanje discipline in poslušnosti. Tudi za resnico veljajo Kristusove besede: „Nihče ne more priti k Očetu razen po meni“ (Jan 14, 6).

Kristusova ljubezen ureja naše vsakdanje krščansko življenje. Resnica odpira, reže in čisti, ljubezen pa celi, zdravi in druži. Vernemu kristjanu je ta ljubezen najbolj naravna, čeprav težka. Verujemo, da smo božji otroci, Bog pa je ljubezen in njegov otrok ne more drugega kot ljubiti, kot sonce ne more drugega kot greti. Sv. Pavel pravi: „Božja ljubezen je razlita v naša srca po sv. Duhu, ki vam je bil dan“. — Ljubiti se moramo med seboj, druge ljudi, tudi sovražnike, tiste, ki so nam storili krivico. Tudi tiste, zaradi katerih smo izgubili domovino, do katere imamo polno pravico, pa jo uživati nismo mogli. V duhu ljubezni moramo stalno urejati naše misli, meriti naše besede in opravljati svoja dejanja. Danes mislimo na telesne reveže med nami, pa tudi duhovne, ki so se v mislih oddaljili od črte, katero kaže resnica Kristusova. Če se bomo bolj ljubili, bomo bolj srečni in skupnost tudi bolj trdna. V škofu Rožmanu kot moža jasne nauka, trdnega v odločanju, a največji je v odpusča-

Po športnem svetu

Na stari planiški velikanki je bilo tekmovalje za VI. Poldov memorial. Zmagal je švicar Walter Steiner s skokoma 115 in 123 m, drugi je bil Wosipiwo (NDR) s 108 in 112. Marija Mesec je zasedel peto mesto s 113 in 102, sedmi je bil Bogdan Norčič s 108 in 108. Norčič je v prvi seriji s številko 39 skočil kar 133 m, toda je padel. Zato je komisija razveljavila skoke prve serije in skrajšala zalet.

V Ljubljani je na četverboju v roketu med Jugoslavijo, ZNR, ČSSR in Dansko zmagala nad vsemi nasprotniki Jugoslavija in potrdila, da olimpijsko zlato odličje ni osvojila naključno.

Na svetovnem prvenstvu v hokeju skupine B v Gradcu je prvo mesto zasedla reprezentanca Nemške demokratične republike, ki je zmagala v vsem sedmih nastopih. Drugo mesto je zasedla ZDA s petimi zmagami, enim neodločenim srečanjem in z enim porazom. Jugoslavija se je uvrstila na tretje mesto s štirimi zmagami, dvema remijema in enim porazom. Sledijo Romunija z 3 točkami, Avstrija, Japonska, Švica in Italija.

V finalni tekmi skupine A v Moskvi pa je ekipa Sovjetske zveze premagala večnega tekmeča ČSSR s 4:2 in spet osvojila naslov svetovnega prvaka. Iz skupine A je izpadla ZRNemčija, ki jo bo prihodnje leto v tej skupini zamenjala Vzhodna Nemčija. Zahodna Nemčija je v zadnji tekmi premagala Poljska, ki je bila do tedaj na enakem položaju — brez zmage. Tretje mesto je pripadlo Švedski, četrto pa Finski.

Na enem zadnjih nastopov na smuških skakalnicah v Feldbergu se je pomerilo kar 56 skakalcev iz Švice, ZRN, Francije, Poljske, Italije in Avstrije ter Jugoslavije. Prvo mesto je zasedel lanksi svetovni prvak Švicar Walter Steiner, drugi je bil Avstrijec Bachler, tretji pa Slovenec Marijan Mesec, ki je postavil tudi nov rekord skakalnice z 90,5 m. Na 10. mesto se je uvrstil Marijan Prelovšek, na 14. mesto Demšar, na 19. Štefančič, na 36. Dolhar, na 38. Kapušin in na 43. Drago Pudgar.

nju, ko je na smrtni postelji nazadnje molil za tiste, zaradi katerih je trpel izgnanstvo.

Ne v megli, ampak jasni, ne omahujoči, ampak ne trdi, ampak ljubeznivi bomo ohranili sebe in skupnost.

Na drog sredi Pristave sta nato fant in dekleta dvignila ob zvokih slovenske in argentinske himne slovensko in argentinsko zastavo, s čemer je bil dopoldanski uvod v Slovenski dan zaključen.

Številni rojaki so posedli okrog pogrnjenih miz na dobro kosilo in prijeten pomenek, da so pričakali popoldanski spored.

Božo Stariha, še za novo dobo izvoljeni predsednik Zedinjene Slovenije, je v otvoritvenih besedah pozdravil navzoče. Prikazal jim je pomen 25-letnega obstoja in delovanja Zedinjene Slovenije, ki ohranja slovenske ideale naše emigracije, se bori za človečanske pravice in ohranja smisel za skupnost, vzajemnost našega zdomstva v Argentini. Delovanje Zedinjene Slovenije je vsestransko na kulturnem in narodnem poprišču, usmerjeno na znotraj v našo slovensko skupnost in navzven v argentinsko okolje, vse v blaginjo posameznika in celotnega slovenskega zdomstva. S krepkim aplavzom je občinstvo nagradilo predsednika za njegova izvajanja.

Sledila je beseda inž. Jerneja Dobovška o delu, željah in namenih slovenske mladine v okviru Zedinjene Slovenije, čigar tehtna izvajanja objavljamo na prvi strani našega tednika. Tudi mladi govornik je žel burno odobravanje rojakov.

Pod vodstvom g. Zdenke Jan je nato Otroški pevski zbor iz Slovenske vasi zapel več slovenskih pesmi. Iz mladih grl je slovenska pesem donela prijetno in mehko. Aplavz občinstva je potrdil, da je vsem slovenska pesem vedno ljuba in še posebej, kadar vre iz mladih grl.

Mladinska godba ki jo vodi Anton Skubic je nato zaigrala sovetsko himno in več drugih slovenskih koračnic. Godba je od nastopa do nastopa ubranejša in postajajo nekateri mladiči že pravi godbeniki. Rojaki bi še in še poslušali mladi orkester.

Program je vodil in ga napovedoval kulturni referent Zedinjene Slovenije arh. Jure Vombergar.

Sledila je prosta zabava. Gostje so v pozne večerne ure posedeli na Pristavi v veseljem razpoloženju in dobrem prigrizku.

Na prireditvi so sodelovali vsi slovenski domovi in zlasti mladina iz vseh slovenskih središč, tako da je znova potrdila svojo vključenost v življenje slovenske zdomske skupnosti.

J. Š.

Teatro Colón 1973

JESENSKA SEZONA

Jesensko sezono so nameravali začeti z dvakratno izvedbo Beethovne Missae solemnis na veliki teden. Ker se je pa sporni položaj v Colonu rešil prepozno, ni bilo zadosti časa, da bi ustrezno nastudirali to najbolj obširno in dognano stvaritev glasbenega genija iz Bonna, o kateri je sam dejal, da je pri komponiranju imel namen, da bi budila versko občutje pri pevcih in poslušalcih in da bi to občutje bilo trajno.

Namesto Beethovne Slovesne maše je otvoritveni koncertni program obsegal njegovo 2. simfonijo in Mozartov Requiem. Mozartova maša za rajne je njegov labodji spev in njegova oporoka. Po čudno skrivnostnem naročilu neznanca je izrpani in bolni Mozart to delo ustvarjal in pričakovanju lastne smrti in še predno ga je mogel dokončati, je še ne 36-leten omahnil in skupni beraški grob. Dokončal ga je potem njegov učencec Süßmayer. Kasneje se je izvedelo, da je bil skrivnostni naročnik Requiem knez Walsegg, ki je skladbo prepisal, podpisal s svojim imenom in jo kot lastno delo dirigiral.

Program je tokrat dirigiral 38-letni Karajanov učenec Gerd Albrecht, ki je bil pred kratkim imenovan za naslednjega direktorja Opere in zapadnem Berlinu. Njegova verzija Beethovna je bila zelo osebná, saj je prehajal iz hladnega akademskega branja partiture v nenadne silovite poudarke. Tudi pri Mozartu je dramatično poudarjal nasprotja, ven-

Vsak teden ena

BALADA

Josip Murn

O Damijan, Damijan,
ne bodi vendar preveč bolan.

Posljem rajši ti vinca pit,
da potolažim soseda te skoz zid.

Meni ni tudi nič kaj lahko,
pa da bi skoro mi že bilo!

Takrat potrkam, Damijan, ti na zid,
takrat bom mandeljnov in življenja
sit.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

30. aprila 1953 — št. 18

POGAJANJA MED JUGOSL. ŠKOFI IN TITOVO VLADO

Pogajanja, ki so se v zadnjem času razvijala med Titovo vlado o vprašanju položaja katoliške Cerkve v Jugoslaviji, se se pred dnevi nenadoma prekinila, ne da bi prišlo do kakršnega koli sporazuma. Komunistična agencija Tanjug meče krivdo za prekinitve pogajanj na škofe, posebej na beograjskega nadškofa dr. Ujčića, ko pravi, da „je prekinitve pogajanj prišlo zaradi objave msgr. Ujčića, ki se je pogajal v imenu rimsko-katoliške delegacije, da nima nikakega polnomočja od svojih nadrejenih za vodstvo pogajanj z jugoslovanskimi vladnimi zastopniki za dosego sporazuma o odnosih med Cerkvijo in državo“. Komunistična agencija je svoje poročilo zaključila takole „Te izjave dokazujejo željo Vatikana poslabšati odnose med Cerkvijo in državo v Jugoslaviji. Zaradi takega stališča so sleherna pogajanja brez pomena.“

Titova komunistična vlada je po prekinitvi pogajanj objavila statut o verskih skupinah in njih delovanju v FLRJ in zavrgla vse zahteve škofov. Po statutu bo „vsa populnoma zasebna zadeva vsakega poedinca, ki lahko pripada kateri koli veri ali pa sploh nobeni“. Vsako versko delovanje je po statutu do skrajnosti omejeno ter z njim Titova vlada odpravlja sleherno možnost svobodnega verskega udejstvovanja v Jugoslaviji.

DRUSTVENI OGLASNIK

Zahvala. Odbor Zedinjene Slovenije se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali in pomagali pri Slovenskem dnevu.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo ob 14.30 na radio Antartida.

Knjige? Ne pozabite, da ima Zedinjena Slovenija lepo knjižnico — berite slovenske knjige in izpopolnjujte se v slovenščini.

dar je njegova predstava Requiem v celoti zelo ugajala. Največjo zaslugo ima za to Colonov zbor, ki ga je mojstrsko pripravil Tulio Boni, odlično pa so peli tudi solisti Myrtha Garbarini, Lucia Boero, Renata Sassola in Víctor de Narké, zlasti prva in zadnja.

Na 2. koncertu je Albrecht dirigiral Mozartov koncert za klavir in orkester (pianist Antonio de Raco) in Brucknerjevo 8. simfonijo, na 3. koncertu pa Webrovo uverturo in Čarostrelca, Schubertovo Rosamundo in Brahmsovo 1. simfonijo.

Skupno s prosvetnim ministrvom je bil organiziran koncert za mladino, vendar namesto običajnih štirih le eden. Mario Benzerc je s filharmoničnim orkestrom izvajal dela francoske simfonistične glasbe 20. stoletja: Debussyjevo Iberio, Poulancov koncert za 2 klavirja in orkester (Tila in John Montés), Hondeggerjev Pacific 231 in Ravelovo špansko rapsodijo.

Nekaj povsem novega za Colón je bil nastop 10 članske severnoameriške plesne skupine Nikolais Dance Theatre. Tu ni niti sledu o klasičnem baletu, še o modernem plesu je težko govoriti. Ustanovitelj in vodja ansambla Alwin Nikolais pojmuje sicer svoje predstave kot vsestranski teater, kar pa seveda ne drži, ampak gre bolj za iskanje novih izraznih oblik razčlovečenega življenja.

Namesto orkestra in glasbene partiture uporablja magnetofonski trak s

(Nad. na 4. str.)

Slovinci v Argentini

Začetek leta Ukrajinske univerze pa peža sv. Klementa bo v nedeljo, dne 6. maja 1973, z inauguracijsko slovesnostjo v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4155 ob 13 v mali dvorani, 3. nadstropje. Predaval bo profesor Mihajlo Wasylk na temo „Štiridesetletnica glada v Ukrajini“. Po inauguraciji bo sestanek sfuštatelev za določitev urnika. V slovenski oddelek je še možen vpis. Vabljeni vsi prijatelji slovenske fakultete kakor tudi njeni absolventi in novovpisani slušatelji.

SAN JUSTO

Občni zbor odseka Zveze žena in mater V nedeljo, 8. aprila je bil v Našem domu redni občni zbor odseka Zveze žena in mater. Po uvodnih besedah predsednice Marije Groznik je podal duhovno misel, v kateri je pokazal vlogo žene in matere v družini v Domu in v skupnosti dušni pastir dr. A. Stare. Nato so bile volitve v novi odbor, kjer so bile izvoljene: predsednica ga. Marija Groznik, podpredsednica ga. Karla Čarman, tajnica ga. Cilka Urbančič, namestnica tajnice ga. Pepca Zgajnar, blagajničarka ga. Marija Podlogar, go-

spodinja ga. Ljuba Lipušček in odbornice: ga. Cveta Bras, ga. Lojzka Jereb, ga. Zalka Trpin in ga. Anica Zakrajšek. V širšem odboru pa so še: ga. Helena Oblak (San Justo), ga. Marinka Krajnik (Barrio San Nicolas), ga. Matilda Mustar (Ezeiza), ga. Stanka Pregelj (Tablada), ga. Francka Grilj (Casanova) in ga. Majda Selan (Transradio).

Po občnem zboru pa je številnim navzočim predavala ga. Mira Ecker o problemih sodobne prehrane. Za tehtna izvajanja je predavateljica žela prisrčno zahvalo.

Od vsepovsod

Uvideven župnik. V Göteborgu (Zahodna Nemčija) imajo dober nogometni klub, na katerega so vsi ljudje — vključno s svojim župnikom — zelo ponosni. Ta klub je neko nedeljo dopoldne igral proti drugemu nogometnemu klubu z imenom Sundby. Tik pred mašo je dobil župnik telefonsko sporočilo da je v prvem polčasu njihov klub dosegel rezultat 3:0. Takoj po evangeliju je zbrane vernike nagovoril takole: „Na vaših obrazih berem nemir in zaskrbljenost. Prav dobro vas razumem. Toda lahko vas takoj potolažim. Naši so v prvem polčasu zmagali s 3:0 in upajmo, da bo tudi končna zmaga naša.“

Premog pod rečno strugo. V bosanskem rudniku Banoviji so zaloge rjavega

premoga že skoraj izčrpane ter so že delali načrte, kam preusmeriti zaposlene. Toda geologi so pred kratkim našli nova nahajališča premoga nedaleč od sedanega rudnika. Kopi tega rudnika bodo površinski, tehnike čaka le en problem: Preusmeriti bodo morali reko Turijo in jo speljati v novo strugo, ker je nahajališče premoga ravno pod reko. Rudnik bo v prvem letu dal 250 tisoč ton premoga, do 1978 bi pa že presegal milijon ton.

Kava in kolesterol. Pretirano kajenje utegne pospešiti razvoj srčnih bolezni, a na bostonski univerzi so ugotovili, da more biti kava še bolj nevarna. Pacienti, ki so dobili srčni napad, so veliko kadili, vendar so bili še bolj strastni pivci kave. Drugi znanstveniki pa so ugotovili tudi vzročno zvezo med količino kolesterola v krvi in med popitno kavo.

Poševni stolp v Pisi. Slavni poševni stolp v Pisi je vsak dan v večji nevarnosti, da se podre, vsaj tako pravijo strokovnjaki. Med tem pa bo stolp drugo leto praznoval že osemstoletnico poševne stoji. Zdaj so strokovnjaki prišli na misel, da bi bilo treba stolp premestiti na trdna tla; razdrli naj bi ga in nato drugje spet postavili, a pri tem bi stolp izgubil poglavito mikavnost za turiste: svojo nagnjenost. Meščani Pise zahtevajo, da mora stolp ostati; tudi po „operaciji“ nagnjen.

Napredek — Zdravstveni dom iz Kičeva je poslal zavodu za socialno zavarovanje v Smederevu, Srbija, račun za puljenje zob skupini vajencev iz Smedereva, ki so na delu v Kičevu. Račun je bil precej visok pa je zavod v Smederevu sklepal, da ni mogoče, da vsakemu vajencu izpulijo kar 12 zob. In jih res niso. Zato so ugotovili, da je v zobozdravstvu napredek: Prej so namreč marsikje izpulili kar zdrav zob, ta je bil račun večji, sedaj pa jih pulijo le na — papirju.

OBVESTILA

SOBOTA, 5. maja 1973:

SFZ-SDO Morón prirejata na Pristavi v Castelarju večer s plesom. Začetek ob 20.

V Našem domu v San Justu ob 20.30 prijateljska večerja.

NEDELJA, 6. maja 1973:

V Slovenski hiši po mladinski maši zvezni sestanek mladinskih organizacij.

V Slovenskem domu v San Martinu 12. obletnica blagoslovitve doma.

NEDELJA, 13. maja 1973:

Vseslovensko romanje v Luján

NEDELJA, 20. maja 1973:

V Carapachayu obletnica Slovenskega doma.

Za dobro voljo

Slovenec sreča Črnogorca s stekleno pipo.

„Kakaj pa imate pipo iz stekla?“ ga vpraša.

„Zato,“ odgovori ta, „da se mi ni treba pripogniti, če mi pade na tla.“

Vojaka se pogovarjata.

„Od poveljnika sem dobil posebno nalogo.“

„Kakšno pa?“

„Ne vem, če ni to vojaška skrivnost.“

„Meni jo lahko zaupaš.“

„S kislino moram očistiti stranišče.“

OD DOMA

Organizacij nam ne manjka, pač pa organizatorjev.

Nič ne bodite žalostni, če jezero ni zamrznjeno, saj se bomo dovolj nadržali na zamrznjenih plačah.

Tudi iz najbolj nerodne klade je mogoče izklesati spomenik.

„Vsak mesec moramo vrniti 100 milijonov dolga.“

„Vse bo v redu, če bodo le zdomeci zdržali.“

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1973 za Argentino \$ 75.— (7.500.—) — Pri pošiljanju po pošti \$ 78.— (7.800.—). ZDA in Kanada 13 USA dol.; za Evropo pa 15 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Specialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

JAVNI NOTAP

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Naš dom v San Justu vabi na

PRIJATELJSKO VEČERJO

5. maja ob 20,30 in na slovesen sprejem vse krajevne mladine od 18. leta naprej v članstvo.

Mladino prosimo za čimprejšnjo prijavo osebnih podatkov

SDO-SFZ MORON

JESENSKI PLES

5. maja 1973 ob 20.

Slovenska Pristava v Castelarju

Te vabita na

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES

LUKY

Frente Estación EZEIZA
Ruta 205
T. E. 295-1197

LUKA MILHARČIČ

Električni aparati

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

Podružnice

CARLOS SPEGAZZINI
Avda. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230

TEATRO COLON 1973

(Nad. s 3. str.)

konkretno „glasbo“, z reproduciranjem hrupa, šuma in vresčanja, ki se meša s sikanjem in glasovi samih izvajalcev. Tudi ni določene zgodbe, ampak gre bolj za neke surrealistične abstraktne podobe. Namesto natančno zamišljene koreografije dopušča Nikolais do neke mere improvizacijo plesalcev. Pomembno vlogo igrajo stalno menjajoči se diaprozitivni, luči in barve, kosi blaga, trakovi in maske. Vse je silno pretresljivo, bizarno, nenavadno, vendar se človek ob vsem le sprašuje, če je vse to še umetnost in če je gledališče Colonne ravni najbolj primeren prostor za te vrste spektakel, ki je po eni strani res zanimiv in domisel, nepreprečljiv pa v koreografskem in glasbenem smislu, kar je bistveno za klasični balet.

Letošnja zimska sezona

Operna sezona bo obsegala 5 krstnih izvedb in 7 v Colonu že izvajanih oper. Med prve spadajo:

Medeja, ki jo je uglasbil argentinski skladatelj Claudio Guidi Drei. Dirigiral jo bo Bruno D Astoli, režiral pa Constantino Juri;

Vojna in mir Sergeja Prokofjeva; dirigiral bo Rudolf Vasata, pevci domači, scenografska ekipa pa iz Narodnega gledališča v Pragi;

Peter Grimmes, delo Angleža Benjamina Brittna, prvič izvajano l. 1945 v Londonu. Dirigiral ga bo Meredith Davies, režiral Brasil Coleman z britansko scenografsko ekipo in z argentinskimi ter angleškimi pevci;

Abu Hassan, avtorja Carla Marie von Webra, nemškega skladatelja romantične smeri (Čarostrelec), v zasedbi argentinskih umetnikov in pod vodstvom Pedra Ing. Calderona;

Donizettijevi krajši operi Debeli četrtek in Zvonček v izvedbi Komorne opere T. Colón in z dirigentom Enriquejem Siverijem.

Od že izvajanih oper pa bodo letos na sporedu naslednje:

Verdijev mojstrski Falstaff, komična opera po Shakespeareovi komediji Veseli Windsorke; veliko obetajoča zasedba: dirigent Gianandrea Gavazzeni, režiser Tito Gobbi, pevci: Gabriel Bacquier, Norman Mittelman, Ilva Ligabue, Fedora Barbieri in Silvia Baleani;

Verdijev Rigoletto; dirigent Miguel Angel Veltri, v naslovni vlogi izmenoma Sherrill Milnes in Gian Piero Mastromei, v drugih pa Maddalena Bonifacio, Ottavio Garaventa in Víctor de Narké;

Puccinijeva La Boheme; dirigent Juan Emilio Martini, režiserka Margarita Wallmann, pevci: Adriana Maliponte, José María Carreras, Agostino Ferrín in Mastromei;

Ravelov L'Enfant et Sortileges v izvedbi Colonovih članov;

Wagnerjev Večni mornar (Leteči Holandec); dirigent Hans Wallat, pevci: David Ward, Ingrid Bjoner in Kurt Moll;

Humperdinckova Janko in Metka, v nemščini (zadnjikrat so jo v Colonu peli v kasteljanščini) z domačimi pevci;

Mozartova Figarova svatba; direktor Leif Segerstam, pevci: Jeannette Pilon, Ann Reynolds, Angelo Romero in Anne Evans.

Poleg navedenih oper bo v okviru abonmajev še simfonično-vokalni koncert, posvečen Richardu Wagnerju, s sopranistko Ingrid Bjoner in ena baletna predstava. Zunaj abonmajev pa bodo uprizorili tudi operi Puccinijev Lastovko in Haendlovega Kserksa.

Naslovov predstav Colonovega baleta še niso objavili, pač pa napovedali gostovanje dveh baletnih ansamblov iz inozemstva: Nikolais Dance Theatre iz Združenih držav (3 predstave) in London Contemporary Ballet iz Anglije. Royal Ballet je odpovedal gostovanje.

Filharmonični orkester bo izvajal vrsto koncertov pod taktirko domačih in tujih dirigentov. Od gostov so napovedani Vaclav Smetáček, Jesús López Cabos, Bruno Bartinotti, Janz Krenz in Charles Dutoit.

Letošnji spored je pravočasno programiral že Enzo Valenti Ferro, vendar ga je novi umetnostni vodja Colona Antonio Pini, doktor prava, poklicni diplomat in operni kritik, v zadnjem hipu znatno spremenil. Iz programa je vzel

Evgenija Onjegina Čajkovskega (češ da programirana zasedba vlog ni ustrežala); Pélleas et Mélisande Cl. Debussyja (češ da so bili izbrani pevci res odlični, ne pa dirigent); Monteverdijevega Orfeja (domači Colonovi pevci naj bi zavoljo nepoznanja primerne stila ne bili kos nalogi); Verdijevga Mackbetha (češ da je junakinja opere pravzaprav Lady Macbeth in da izvoljena Elinor Ross nima potrebnih pogojev); Bellinijev Sonambulo („delo je sicer prikupno, a manjše in terja izjemne peveč“); Straussovo Electro („ni bilo prvovrstnega dirigenta, kar je za to delo nujno“) in Hindemithov Cadillac (Pini hoče prej drugo delo istega skladatelja: Slikarja Matija). Namesto odstranjenih je Pini vstavil opere: Peter Grimmes, Vojna in mir, Rigoletto, L'Enfant et Sortileges, Abu Hasan in Janko in Metka.

Z zamenjavo del je seveda razveljavil in spremenil delovne pogodbe z najetimi pevci, dirigenti in režiserji. Svoje početje razlaga in opravičuje Pini z drugačno kulturno politiko. Izjavlja, da bo dajal več priložnosti domačim umetnikom in znatno znižal stroške Colona. Trdi, da je s preureditvijo letošnjega programa znižal stroške za eno četrtino. Trdil se bo tudi, da omogoči vstop v gledališče številnejši publiki in da bo verjetno več uprizoritev vsake opere in ne le pet, kot jih je bilo doslej. To bo lažje izvedljivo, ker so v Colonu zgradili povsem enak oder za vaje

in s tem razbremenili dvorano. Nekatere predstave bodo menda uprizorili tudi v drugih gledališčih in šli gostovat tudi v notranjost države. Iz Colona bodo predstave še naprej prenašali po televiziji. Reorganizirali bodo balet in organizirali veliko več baletnih predstav. Argentinski pevci bodo imeli dostop tudi do glavnih vlog, pri izbiri del bodo upoštevali želje ljudstva.

Velikih imen skoraj ni, čeprav so nujno potrebna, da dvignejo uprizoritve na višjo raven. Dirigenta Ferdinand Leitner in Fernando Previtali sta doslej gostovala vsako leto, zadnje čase ravno tako Peter Maag. V lanske sezoni smo poslušali kar tri prvovrstne svetovne tenorje: Carla Bergonzija, Plácida Domingo in Alfreda Krausseja, ki je po eni od predstav prejel lovoro venec. Nekateri se zaskrbljeno sprašujejo, kam bodo pripeljale poudarjene nacionalistične težnje, upoštevanje „ljudskega okusa“ in pa pretirano število nepoznatih sodobnih del. Pretežna večina opernih obiskovalcev res želi poleg skladb, ki spadajo v železni repertoar, vsako leto slišati eno ali dveje novih del za razgledanost po sodobnem glasbenem snovanju, več pa ne, ker opera je predvsem bel canto, ne pa moderna glasbena drama, ki nemara res nazorno odseva razklanost, stisko in iskanje sodobnega človeka, ne nudi pa estetskega ugodja človeku, ki pričakuje od muzike predvsem harmonije in melodije.

(Nadaljevanje prihodnjico)